

HUQNALAR HAQIDA TUSHUNCHA VA TURLARI

Farg'ona shahar Abu Ali Ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

Hamshiralik ishу kafedrasi o'qituvchisi

Usmonaliyeva Dilorom Baxtiyorovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada huqnalar haqida tushuncha va turlari haqida aytib o'tilgan va muallif tomonidan muhim tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: anus, Esmarx krujkasi, qabziyat, endoskopiya, rengenologik tekshiruv, bavoril, zaharlanish.

THE CONCEPT AND TYPES OF HEMORRHOIDS

Annotation: This article discusses the concept and types of hemorrhoids and provides important recommendations by the author.

Keywords: anus, Esmarch's cup, constipation, endoscopy, x-ray examination, hemorrhoids, poisoning

Sog'lom odamning ichi m untazam ravishda kuniga bir marta bir paytda bo'shaladi. Ayrim kasalliklarda bemorlarda ich kelishi to'xtaydi (qabziyat). Bunday hollarda ichni yumshatadigan mahsulotlar, surgi dorilar, shuningdek, huqnalar qo'llaniladi.

Huqna deb, davo va tashxis maqsadida yo'g'on ichakning pastki bo'lagiga turli suyuqliklarni kiritishga aytiladi.

Huqnalarning: tozalovchi, sifonli, oziqli, dorili, tomchili, moyli turlari bo'ladi. Huqna uchun Esmarx krujkasidan foydalaniladi. Krujka tubida uzunligi 1,5 va diametri 1 sm bo'lgan yo'g'on devorli rezina naycha kiydirilgan so'rg'ichli teshik, naycha uchida esa suyuqlikning ichakka tushishini boshqarib turadigan jo'mragi bo'ladi. Nay choyni erkin uchiga uzunligi 8 - 10 smli ebonit yoki plastmassadan yasalgan uchlik kiydiriladi. U but-butun va chetlari silliq bo'lishi kerak. Ishlatilgandan so'ng uchlikni sovun bilan iliq suv ostida yuviladi, 1% li xloramin eritmasida 30 daqiqa zararsizlantiriladi.

Tozalovchi huqna

Kerakli ashyolar: Esmarx krujkasi, vazelin, uchlik, tog'ora, iliq suv, kushetka, kleyonka, tuvak, osib qo'yish uchun shtativ, termometr.

Ko'rsatmalar: 1) ich kelmay qolishi; 2) operatsiyalarga, yo'g'on ichakni endoskopiya qilish va rentgenologik tekshirishlarga tayyorlash; 3) zaharlanish va intoksikatsiyalar; 4) davo, oziqli va tomchili huqna qilish oldidan. Monelik hollari: 1) to'g 'ri va yo'g'on ichakdagi yallig'lanish hollari; 2) qonab turadigan bavoil;

3) to'g 'ri ichakning tushishi; 4) me'da va ichaklardan qon oqishi.

Muolaja algoritmi:

1. Xona haroratigacha bo'lgan oddiy suv yoki romashkadan tayyorlangan qaynatma, zararsizlantirilgan uchlik, vazelin tayyorlanadi.

2. Esmarx krujkasiga uy haroratiga ega bo'lgan 1,5 litr suv quyiladi, krujka yuqoriga ko'tariladi, uchlik pastga tushiriladi va jo'm rakni ochib, ozroq m iqdorda suv bilan birga, undagi havo chiqarib tashlanadi. So'ngra rezina naychadagi jo'mrak berkitiladi.

3. Bemorni kushetka chetiga kleyonka to'shab, chap yonboshi bilan, oyoqlari bukilib, qorniga tortgan holda yotqiziladi.

4. Uchlikka yaxshilab vazelin suriladi va chap qo'l bilan bemorning dumbalarini kcrib orqa chiqaruv teshigiga asta-sekin kiritiladi. Uchlikni avval yuqoriga va oldinga 8—10 sm kiritiladi, so'ngra aylanm a yengil harakatlar bilan tashqi sfmkter qarshiligini yengib, birmuncha orqaga buriladi.

5. Esmarx krujkasi 1 m balandlikkacha ko'tariladi va suv bosim ostida yo'g'on ichakka tushadi.

6. Eritma kiritilgandan so'ng jo 'm ra k yopiladi va aylanm a harakat qilib uchlik asta-sekin chiqariladi.

7. Muolaja tugagach, krujka yuviladi, quriguncha artiladi va ustiga doka yoki sochiq yopib qo'yiladi.

8. Ayrim hollarda axlat yig'indisi shunchalik qattiq bo'ladiki, huqn a qilishga imkon bo'lmaydi. Bunday hollarda axlatni to'g'ri ichakdan vazelin surtilgan rezina qo'lqop taqib, barmoq bilan chiqarishga to'g'ri keladi .

Sifonli huqna

Odatdagi tozalash huqnalari ta'sir qilmagan hollarda sifonli huqnalar qo'llaniladi. Kerakli ashyolar: rezina naycha, voronka, ko'za, uchlik, paqir, iliq suv, tog'ora, kleyonka, kushetka.

Ko'rsatmalar: 1) ichakning tutilib qolishi; 2) zaharlanish; 3) davolash m aqsadida gazlarni haydash va y o 'g 'on ichakning yuqori qismini yuvish. ichakning tez bo'shalishi uchun sifon usuli (ichakni ko'p marta yuvish) eng yaxshi usul hisoblanadi, bu usulda tutashadigan idishlardan foydalaniladi. Bunday idishning biri ichak, ikkinchisi to'g'ri ichakka kiriti adigan rezina naychaning tashqi uchidagi voronkadir.

Muolaja algoritmi:

1. Sifonli huqna uchun uzunligi 1,5 m , diam etri 1,5 sm steril rezina naycha, 0,5 litr suyuqlik sig'adigan voronka, zararsizlantiruvchi eritma yoki qaynatilgan suv, ko'zacha, chelak, vazelin tayyorlanadi.
2. Bcmor chap yonboshi bilan yoki chalqancha yotqiziladi, tagiga kleyonka to'shaladi, karavoti yoniga chelak va suyuqlik solingan ko'za qo'yiladi.
3. Rezina naycha uchiga yaxshilab vazelin suriladi, to'g'ri ichakka aylanma harakat bilan kiritiladi.
4. Voronkani bem or tanasidan ozgina pastda qiya holda tutish lozim. So'ngra uni suyuqlik bilan to'ldirib tana ustidan 0,5 m masofaga ko'tariladi (suv ichakka kctadi). Suv kamayib voronkaning toraygan qismiga yetgach, uni tog'ora tepasidan tushiriladi va voronka suvga to'lm aguncha to'nkarilmaydi. Voronkaning bu holatida havo pufakchalari, axlat bo'nakchalari yaxshi ko'rinib turadi.
5. Voronkani goh ko'tarib, goh tushirib, yel chiqishi to'x aguncha va voronkaga toza suv tushmaguncha ichak yuviladi. Ba'zan sifonli huqna uchun 10 litr suv sarflanadi.
6. Muolaja tugagandan so'ng voronka olib yuviladi va qaynatiladi, rezina naychasi esa 10-12 daqiqa to'g'ri ichakda qoldiriladi. Zondning tashqi uchini qolgan suyuqlik va yelning ichakdan chiqib ketishi uchun tog'oraga tushirib qo'yiladi

Dorili huqna

Dori moddalarini og'iz orqali kiritishga monelik qiladigan hollar bo'lsa, ularni to'g'ri ichak orqali kiritish mumkin, bunda ular so'riladi va jigarni chetlab o'tib tezda qonga o'tadi. Dori huqnalari mahalliy ta'sir qiladigan bo'ladi: 1) y o 'g 'o n ichakka yallig'lanish jarayonini kamaytirish m aqsadida; 2) organizm ga b a 'zan uzoq

vaqtgacha dori yoki oziq moddalarini kiritish uchun qo'llaniladi. Ularning miqdori 50-100 ml dan oshmasligi kerak.

Kerakli ashyolar: 20 ml li shpris, Jane shprisi, rezina balloncha, dori moddasi, vazelin, rezina naycha.

Muolaja algoritmi:

I. Dorili huqna bajarishdan an oldin bem orga tozalovchi huqna qilinadi. Dori moddasi shpris yoki noksimon rezina ballonchaga tortiladi.

2. Bcmor chap yonboshi bilan oyoqlari ni tizzasidan bukib, qorniga tortgan holda yotadi.

3. Hamshira vazelin surilgan rezina naychani to'g'ri ichakka 10 - 12 sm ga kiritadi. 4. So'ngra rezina naycha dori moddasi tortilgan shprisga ulanadi va bu eritma uncha katta bo'lmagan bosim ostida asta-sekin yuboriladi. Rezina naychadan suyuqlik qaytib chiqmasligi uchun uni ichakdan chiqarmay, tashqi uchidan siqib turib, shpris naychadan chiqariladi, unga havo tortiladi va yana naychaga kiritilib unda qolgan suyuqlikni chiqarish uchun puflanadi. Rezina naycha to'g'ri ichakdan chiqarilgandan so'ng, iliq suv ostida sovun bilan yuviladi, so'ngra qaynatiladi.

Eslatma: 1. Eritma harorati 40°C dan past bo'lmasi kerak. 2. Dorili huqnalardan 30 - 40 daqiqa oldin tozalash huqnasi qilinadi. 3. K ichik hajmdagi huqnalarda ko'pincha og'riqsizlantiruvchi, tinchlantiruvchi va uxlatuvchi moddalar yuboriladi.

Moyli huqna

Ko'rsatma: qattiq qabziyatlarda. Kerakli ashyolar: rezina balloncha, shpris yoki rezina nay, 50 - 100 ml moy (o'simlik moyi).

Muolaja algoritmi:

1. Bitta huqna uchun 37—38°C haroratda ilitilgan 50—100 ml kungaboqar, zaytun yoki zig'ir, vazelin moyidan foydalaniladi.
2. Moyli huqna qattiq qabziyatlarda qo'llaniladi.
3. Hamshira qo'liga qo'lqop kiyadi va noksimon ballonchaga 100 - 200 ml ilitilgan moy tortadi.
4. Rezina naychaga vazelin surtadi.
5. Bemorch ap yonboshi bilan, oyoqlari ni tizzadan bukib qorniga tortgan holda yotadi.
6. Chap qo'l bilan bem or dumbalari keriladi va vazelin surtiladi.
7. Rezina naycha bem orning to'g'ri ichagiga 15 - 20 sm ga kiritiladi, tashqi uchi moyli rezina ballonchaga ulanadi va asta-sekin yuboriladi.
8. Rezina balloncha siqilgan holda naychadan chiqariladi, so'ngra naycha to'g'ri ichakdan chiqariladi.
9. Dum balar bo'shatiladi.
10. Moy oqib tushmasligi uchun bcm o r 10 -15 daqiqa qimirlamay yotishi kerak.
11. Rezina naycha, balloncha oqar suv ostida sovun bilan yuviladi, so'ngra zararsizlantiruvchi eritmaga bo'ktirib qo'yikdi.
12. Hamshira qo'lqopni yechadi

Oziqlantiruvchi huqna

Oziq moddalarni og'iz orqali kiritib bo'lmagan hollarda ularni to'g'ri ichak orqali yuboriladi. Oziqlantiruvchi huqnalarni qo'llash juda chegaralangan, chunki huqna yordamida suyuqlik tushadigan yo'g'on ichak pastki bo'limida faqat suv, natriy xloridning izotonik eritmasi, glukoza eirtmasi, go'sht bulyoni, qaymoq va qisman oqsillar, aminokislotalar so'riladi. Oziqli huqnaning hajmi bir stakandan oshmasligi kerak. Odatda, oziqli huqna tozalash huqnasidan bir soat keyin va ichak ba ta m o m bo'shalgach qilinadi. Suyuqlik harorati 38— 40°C bo'lishi kerak.

Kerakli ashyolar: rezina balloncha, uchlik, oziqa mahsuloti, tuvak, rezina qo'lqop, vazelin.

Muolaja algoritmi: 1. Hamshira 1 stakan quruq go'shtli sho'rva, 5 tomchi opiy damlamasi va zararsizlantirilgan rezina balloncha tayyorlaydi.

2. Qo'liga qo'lqop kiyadi.

3. Bemor chap yonboshi bilan oyoqlarini tizzasidan bukib, ch an o g 'idan ko'tarib yotadi.

4. Chap qo'l barmoqlari yordamida bem orning dumbalari keriladi, o'ng qo'l bilan yengil aylanma harakat qilib vazelin surtilgan uchlik to'g'ri ichakka kiritiladi.

5. Huqnaning ta 'sir kuchini ch 'zish uchun unga 5 - 10 to m c h i opiy damlamasi qo'shiladi. Oziq m odda kichik bosimda yuborilganda m aqsadga muvofiq bo'ladi. Uni iloji boricha tomchi usulida yuborgan m a 'qul. M uolajadan so 'n g b e m o r taxminan 1 soat tinch yotishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1.Hamshiralik ishi asoslari K.U.Zokirova

2.Bemorlarni uyda vashifoxonada parvarish qilishF.G.Nazirov

- 3.Umumiy amaliyot hamshiralari uchun amaliy ko'nikmalar to'plami
A.Godoev 4.Hamshiralik ishi asoslari Q.S.Inomov
- 5.Hamshiralik protakollari

Qo'shimcha adabiyotlar.

1.Axmedov SH.A. «Anatomiya i fiziologiya s patologicheskimi osnovami». Tashkent, Tasvir nashriyoti, 2009 god.

2.Ziyamutdinova G.X., Axmedov SH.A. «Normal anatomiya va fiziologiya». Tashkent, O'zbekiston milliy entsiklopediyasi nashriyoti, 2009 yil.

Internet saydlari:

www.ziyouz.com

www.medical.uz